

УДК 330.56

Богдан АНДРУШКІВ, Наталія КИРИЧ, Ольга ПОГАЙДАК

ГІБРИДНА ВІЙНА ЯК МЕТОД РЕАЛІЗАЦІЇ АГРЕСИВНИХ ПЛАНІВ

Резюме. Присвячено актуальній проблемі виникнення комплексних глобальних криз, на основі яких виникають гібридні війни, їх попередження та пом'якшення можливих негативних наслідків. Досліджено проблеми прогнозування суспільних протиріч та організації управління кризами взаємовідносин. Вивчено природу та особливості виникнення і розвитку штучних системно-комплексних криз, які служать чинниками виникнення гібридних воєн. Розглянуто можливі заходи для організованого попередження кризовим явищам шляхом упровадження конкретних кроків, які базуються на матеріалах Міжнародної науково-практичної конференції в Анталії (Туреччина 2007 р.), та власних статей: «Про кризу взаємовідносин в загальній теорії криз, або Шлях виходу з безвиході», «Повний регіональний господарський розрахунок в Україні може випередити федералізацію як інструментарій сепаратистських намагань деструктивних сил, або Чому мовчать з цієї проблематики науковці», «Велика ілюзія правди, або Сліди вселенського розуму на тлі українського абсурду», ін. Науково обґрунтовано та запропоновано конкретні заходи з попередження збройних конфліктів, гібридних воєн у нестабільних економічних та політичних умовах.

Ключові слова: криза, теорія криз, тероризм, сепаратизм, гібридні війни, антикризове управління, криза взаємовідносин, повний регіональний господарський розрахунок, економічна Конституція України.

Bogdan ANDRUSHKIV, Natalia KYRYCH, Olga POHAYDAK

WAR AS A HYBRID METHOD OF AGGRESSIVE PLAN

Summary. The article is devoted to the up-to-day problem of complex global crises on which hybrid wars are occurred, their prevention and mitigation of possible negative consequences. It was studied the nature and features of the emergence and development of artificial systems-complex crises that are factors of hybrid wars. It was envisaged the possible measures for organized preventing crises by implementing specific measures based on the International scientific and practical conference in Antalya (Turkey, 2007) and the authors' own articles: «The crisis of relations in the general theory of crisis and ways out of the impasse», «Full regional economic calculation in Ukraine can get ahead of federalization as tools of separatist attempts destructive forces, or why scientists are silent on this issue», «The great illusion of truth, or Taint of ecumenical mind against the backdrop of Ukrainian absurd», etc. It was determined that crisis occurs, usually in the presence of certain conflicts and contradictions, i.e. the presence of bipolar factors which bring about the crisis. This determined the necessity of presenting visually the nature of the occurrence and effects of management relationships that could lead to armed conflict embittered people, hybrid war. It was highlighted that in the global economic crisis certain financial, monetary and others processes promote and how they coordinate with branch Ukrainian troubles which are characterized by specific indicators: increased tariff and price position, decline of social production, inflation, deteriorating living standards. Scientifically based and proposed specific measures for the prevention of armed conflict, hybrid wars in unstable economic and political conditions. The necessity of immediate mobilization of efforts to develop a standards relationships in all spheres of social coexistence, which would regulate from the spiritual, moral and humanistic perspective, international relations, not only in trade, but also in religious, spiritual and other forms of social life.

Key words: crisis, theory crisis, terrorism, separatism, hybrid war, crisis management, crisis relationships full regional economic calculation, the economic constitution of Ukraine.

Вступ. Сепаратизм та військові конфлікти, що почали розвиватися в Україні, є наслідком нехтування державою ідеологічних, політичних, економічних, військових та морально-духовних криз суспільства чи глибоко продумана, підступно підривна діяльність верхівки російського імперіалізму? Про це необхідно говорити, про це потрібно писати, цьому необхідно якимось протистояти! Цій проблематиці присвячено статтю.

Постановка проблеми. У свій час, після участі в Міжнародній науково-практичній конференції в Анталії (Туреччина 2007 р.), яка була присвячена проблемам криз, нами було підготовлено ряд статей з цієї тематики, які викликали певний резонанс і в різних інтерпретаціях передруковувалися у ЗМІ. Серед них були статті: «Про кризу взаємовідносин в загальній теорії криз, або Шлях виходу з безвиході», «Повний регіональний господарський розрахунок в Україні може випередити федералізацію як інструментарій сепаратистських намагань деструктивних сил, або Чому мовчать з цієї проблематики науковці», «Велика ілюзія правди, або Сліди вселенського розуму на тлі українського абсурду», ін. У цих публікаціях автори досліджували проблеми прогнозування суспільних протиріч та організацію управління кризами взаємовідносин. Розглянуто можливі наслідки нехтування цими процесами та запропоновано заходи для організованого протистояння цим негативним явищам.

Нині всі наші прогнози щодо розвитку політичних подій у найнеприглядніших формах знайшли жорстоке підтвердження, яке завершилося так званою «гібридною війною». За визначенням Вікіпедії гібридна війна є новітньою формою ведення бойових дій із поєднанням принципово різних типів і способів, які скоординовано застосовуються задля досягнення спільних цілей внутрішніх і зовнішніх сил. Типовими компонентами гібридної війни є використання класичних прийомів ведення війни (із військовослужбовцями в уніформах, військовою технікою та ін.); застосування нерегулярних збройних формувань (повстанців, терористів, партизан та ін.) та таких типів війни і прийомів? як інформаційна і кібервійна.

Довідково. За словами фахівців у цій сфері, в т.ч. генерал-майора Франка ван Каппена (член верхньої палати парламенту Нідерландів, у минулому генерал працював радником з безпеки при ООН і НАТО), держава, яка веде гібридну війну, укладає обладку з недержавними виконавцями – бойовиками, групами місцевого населення, організаціями, зв'язок із якими формально повністю заперечується. Ці виконавці можуть робити такі речі, які сама держава робити не може, тому що будь-яка держава зобов'язана дотримуватися Женевської конвенції та Гаазької конвенції про закони сухопутної війни, домовленості з іншими країнами.

Експерти називають гібридну війну типом конфлікту, який все частіше буде застосовуватися у 21 столітті.

Справді, нині маємо прикрий, живий приклад її застосування росіянами для агресії в Україні. Щоправда, вони в своїй діяльності застосовують не лише терор, а й інші властиві їм споконвічно, з часів Чингізхана, засоби та методи. Не даремно ж використовують на своєму державному гербі й його символ – двоголовий орел.

Довідково. Так звані «миротворчими» представниками сусідньої держави нині використовуються давно випробувані методи: залякування, вбивства неугодих, катування, підрих залізниць і мостів, підпали житла і церков, мінування місць громадського перебування людей, грабунки і т.д. і т.п., і все це вони досвідчено роблять під виглядом діючих властей, щоб викликати недовіру до останніх. Такі методи використовувалися «визволителями в 1939–41 рр. та 1944–50-і рр. у Західній Україні, чим дуже вихвалялася радянська влада після перемоги у війні 1941–45 рр. про що ніколи не забуває Україна.

Примітка. Із Західної України вивезено до Сибіру після війни 1,5 млн. населення. Передбачалося вивезти всіх українців та було їх на цей час дуже багато – не вистачало товарних вагонів...

Необхідно відзначити, що сприятливих умов для успішності її розвитку не відбулося у зв'язку з політичною кризою в державі, загострення якої викликали підступні дії кривавого кримінального режиму, очолюваного Януковичем та масовим прозрінням народу з цього приводу. Люди зрозуміли, хто ворог і звідки біда.

Між тим, поняття кризи у кожній сфері суспільного життя у технічних, біологічних системах має свої визначення і трактування як явище, що характеризує зміни чи певний переломний етап у функціонуванні тієї чи іншої системи. Цей процес, як правило, може супроводжуватися певними руйнаціями і реформами, а може бути навпаки – реформами і в зв'язку з необхідністю їх упровадження конструктивними руйнаціями. У даний час політичні та економічні кризи вивчені науковцями доволі глибоко і всебічно. Однак окремі аспекти унікального процесу якісних перетворень у суспільстві, які проявляються у нових видах і формах та яких успішно використовують ворожі політтехнологі для організації різного роду міжнародних політичних інтриг, провокацій, економічних, соціальних диверсій, нав'язування різноманітних негативних для успішного розвитку суспільства віянь висвітлено не повною мірою.

Наприклад, в умовах знову ж таки тривалої всеохоплюючої кризи нашого суспільства, завдячуючи цим засобам почали проявлятися ще й сепаратистські настрої. Про їх розвиток російські імперіалісти думали з початку проголошення нашої незалежності ще 22 роки тому. Все, що нам нав'язували «добрі сусіди» за цей час, носило деструктивний характер. Мало місце цілковите ігнорування ідеологічної компоненти розвитку держави. Кадрова політика ставила за мету заповнити штати проросійськи налаштованими управлінцями та спеціалістами. Створювалися умови для розквіту корупції, яка заповнила правоохоронні органи, руйнувалися оборонні відомства та ін. Однак ворог жорстоко прорахувався. Після Різдвяно-кривавих подій на майданах України відбулося прозріння народу і агресори цей шанс почали катастрофічно втрачати. Не зважаючи на це, вони приступили до реалізації свого підступного плану. Допоки розгублене новосформоване керівництво держави, після втечі кримінальної державної адміністрації, вживало заходи, агресор «тихою сапою» анексував Крим. Необхідно сказати, що надзвичайно важливу роль у процесі самоусвідомлення нації відіграла самовіддана, навіть жертвна поведінка українських ЗМІ, які на відміну від російських державних інформаційних засобів висвітлювали події правдиво, об'єктивно та патріотично і цим сприяли не лише прозрінню населення, а й його вихованню. Росіянами навпаки були цинічно використані витончені, побудовані на брехні інформаційні інструменти та засоби обманювання власного народу (в т.ч. шляхом блокування українських ЗМІ), щоб виправдати агресію й отримати його підтримку та порозуміння у випадку понесення людських втрат, матеріальних та фінансових витрат тощо. У міру згаданих обставин будь-які відомості, що стосуються цієї теми, є нині як ніколи актуальними та своєчасними, бо процеси тривають, а агресор ще далеко не відмовився від свого задуму. Тим часом керівництво держави не в усьому проявляє твердість у своїх рішеннях. У коментарях воєнного конфлікту представники прес-центрів органів спецкомпетенції з основних організаторів воєнного конфлікту увагу переносять на другорядних клерків («шісток») процесу типу авантюриста, невігласа Царьова, журналіста-брехуна Кисельова, доморощених кримських аферистів Аксьонова, Константинова та ін.

Справді, економіку України купкою диверсантів можна добре розхитати і навіть розрушити (що вони і роблять), можна знищити житло та соціальну компоненту розвитку суспільства, але не можна зруйнувати перспективу українців, у яку вони повірили. Віра, терплячість та наполегливість повернуть Україні належне Європейське становище, дадуть сили подолати всі труднощі на шляху творення. У свою чергу, повернути Росії авторитет світового чи міжнародного «миротворця» удасться не скоро. Тим часом, процес триває, викристалізовуючи іншу проблематику – віри у справедливість та невідворотність покарання за вчинені злочини.

Усе різкіше постають питання, чому до сьогодні не притягнуті до відповідальності ті, хто обкрадали державний бюджет? Чому не сіли на лави підсудних

ті, хто знущалися над мирними мітингуючими та студентами, ті хто стріляли в людей? Як відомо, на даний час кримінальні справи відкрито лише на 28 злочинців. Хто провокував мирних людей кидати камінням, обороняючись від правоохоронців, що били їх та глушилися над національними святинами? Чому з таким запізненням ініціюються позови до Гаазького трибуналу на керівництво держави, яке її зрадило, пограбувало і втекло за кордони. Чому так в'яло приймаються рішення з припинення мародерства з боку терористів та ліквідації їх посібників-сепаратистів? Чому, на кінець, журналісти швидше, аніж професіонали-правоохоронці проводять розслідування їх злочинів? Можливо, не випадково український журналіст з Луганська, який пережив ворожий полон, радив починати новому Уряду АТО з... Верховної Ради України.

За ініціативи імперіаліста-агресора зруйновано не лише промисловість та інфраструктуру двох областей України. Ним анексовано Крим, а там безпідставно знищено та привласнено українську власність. Як результат, держава несе не лише мільярдні збитки, мають місце недобір та значні необґрунтовані бюджетні витрати.

Довідково. *Вогнищем гібридної війни охоплено понад 7 млн. корінного українського населення, що проживає у Донецькій та Луганській областях (не включаючи анексований півострів Крим), вилучено з національного та господарського обігу функціонування територію більше 100 тис. кв. км, зупинено роботу виробничих об'єктів та функціонування соціальної інфраструктури.*

Примітка. *За твердженням жителів-переселенців зі згаданих областей на неспокійних територіях успішно функціонують підприємства, що перебувають у власності представників партії регіонів, які скрито теж фінансують тероризм в Україні.*

Чому ми не апелюємо до міжнародної спільноти про притягнення до міжнародної відповідальності провокатора, брехуна Путіна та його люциферів з прізвиськами, від яких нудить українців та які зруйнували сотні населених пунктів згаданих областей. До речі, власне вони й принесли Росії найбільше неслави за всю її «слов'янську» історію й посіяли на довгі роки недовіру між хоч і не дуже братніми, але сусідніми народами.

Ці обставини й зумовлюють не лише актуальність та своєчасність статті, а й необхідність подальшого і ще глибшого та ґрунтовнішого вивчення цього: кризового явища, яке розглядається у контексті попередження військових конфліктів, утвердження миру в країні та між сусідніми державами, вдосконалення господарських механізмів, системи відносин у сфері економіки, мотивації людського капіталу та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи політичну, соціально-економічну ситуацію недалекого минулого, наукові та газетні статті з цієї тематики, вивчаючи хід перебудовчих процесів, штучно створений російськими агресорами військовій конфлікт, маємо підстави стверджувати, що теорія криз успішно розвивається і доповнюється. На основі вивчення проблематики та громадської думки у цій сфері серед пересічних громадян науковці Академії соціального управління встановили, що загалом розвиток, наприклад, виробництва на даному етапі характеризується не лише відомими етапами гальмування, спаду, рецесії та кризи, а й новими термінами серед яких регрес, деградація і... колапс, який вінчається за певних умов... гібридними війнами. В нашій державі ця етапність має деяку штучну спотвореність, яка провокується, у першу чергу, загостренням міжкланової, міжолігархічної боротьби і використання цієї ситуації з боку агресорів для досягнення своєї мети. Справді, де двоє б'ються – третій користає. Завдячуючи добре продуманій тактиці, нині впроваджено так звану політику організації на першому етапі хиткої громадської нестабільності з наступним переходом до гібридної та громадянської воєн із захопленням територій, виправдовуючи агресією миротворчою місією.

Довідково. За твердженням учених, на нашій планеті за час її існування історично облікованого періоду відбулося приблизно 50 тис. малих і великих воєн, які були наслідком тієї чи іншої кризи, що їй передували. Неможливо назвати числа жертв і матеріальних збитків, які мали місце в результаті воєн протягом цього часу. Немає потреби виводити цифри, які мають виміри у різних грошових одиницях з різною їх вартістю. Радянська пропаганда називала трільйонні показники (у рублях). Вартість грошової одиниці на цей час була вищою долара.

Причиною їх виникнення у більшості випадків було погіршення спочатку взаємовідносин на міждержавному рівні, в кожному випадку чи то релігійних, чи економічних, чи територіальних, чи національних, які вже потім призводили до множення усіх наступних криз, у т.ч. і загальносуспільних. Підтвердженням сказаного є розрив і руйнування відносин, які формувалися понад 70 років у колишньому СРСР. Без сумніву, криза взаємовідносин, яка лежить в основі всіх криз, породжувала і породжує такі негативні явища.

Примітка. Олігарх Ренат Ахметов відмовився від пожертв на оборону нашої держави, сказавши, що він платить податки. Може й так. Але за цих обставин хочеться нагадати інший випадок. На підтримку побудови так званого Чорнобильського саркофагу Європа збрала 800 млн. доларів. У цей час в ЗМІ повідомлялося, що Ренат Ахметов у Європі купує «пентхаус» вартістю 1,5 млрд. доларів...

Українські кризи є відмінними від типових криз, оскільки, крім усього, спричинялися у багатьох випадках не лише інертністю, а й байдужістю залежного від Москви керівництва, орієнтацією розвитку не на найкращі взірці. Тим часом, вони (кризи) існували задовго до тих років, які сьогодні називалися. Причому, на кожному етапі уніфікувались, набували (в найгіршому розумінні) все більш вишуканих форм і... множилися, множилися.

З цієї проблематики заслуговують на увагу наукові праці Василенка В.О. [2], Ансоффа І. [3], Крутько В. [4]. Певні теоретичні та навчально-методичні набуток у цій сфері має Міжрегіональна академія управління персоналом. Книга цього навчального закладу «Антикризове управління» [1] отримала широку популярність серед науковців та громадян України.

Не можна не згадати, у зв'язку з цим, Програму Кабінету Міністрів України щодо надзвичайних заходів зі стабілізації економіки і виходу її з кризового стану, яка виконується, у міру відомих причин, з певними труднощами. Тим часом, глибинних наукових розробок у цій сфері поки що немає. Практично не досліджено природу виникнення штучних комплексних криз, перехід їх у гібридні війни, не вироблено науково обґрунтованих шляхів виходу з системних криз, які повинні на даний час розглядатись у контексті міжнародних законів і закономірностей функціонування глобальної міжнародної політики та економіки.

Метою статті є вивчення природи та особливостей виникнення і розвитку штучних системно-комплексних криз, які служать чинником виникнення гібридних воєн, розроблення пропозицій з послаблення їх дії на суспільні процеси і життя. Реалізація такого задуму в умовах нашої держави, на наше переконання, можлива шляхом розроблення й запровадження конкретних заходів.

Як відомо, стратегічною метою нашого народу є побудова в умовах жорстокого глобалізованого світу держави зі стабільною ефективною економікою, сучасним високорозвиненим суспільством, конкурентоспроможним виробництвом, власною організацією захисту виробника і виробничника.

Практично це означає не лише чітке формулювання національних інтересів України, розроблення досконалих організаційно-правових механізмів їх захисту, а й свідоме та послідовне відстоювання їх шляхом упровадження антикризових заходів.

Таким чином, відповідно до існуючої теорії криз на даний час доцільне розроблення та впровадження принципово нової для України політичної ідеології, що спирається на глибинні тисячолітні корені української нації, уявлення українців про свободу і справедливість, а також на відпрацювання у сучасному світі найдосконаліших механізмів управління розвитком суспільства в умовах XXI століття, які знову ж таки в політичній, економічній та ін. сферах можуть бути закріплені в певних міжнародних законодавчих актах.

Виклад основного матеріалу. На даний час кризи за найвиразнішими ознаками класифікують на економічні, політичні (в політичному середовищі), релігійно-духовні (які мають місце у релігійному середовищі), валютні, фінансові, демографічні, екологічні, управлінські і навіть конституційні. Загалом, у нинішніх умовах їх перелік можна було б облікувати десятками у кожній сфері суспільного життя.

За результатами наукових досліджень можемо навести приклади, що стосуються економічних криз, причому таких, що мали місце в різних державах на сучасному етапі та в минулих століттях. Як було відзначено, кризи існували задовго до тих років, які сьогодні згадувалися. Причому, на кожному етапі вони уніфікувались, отримували багато різноманітних трактувань. Виявлено, що у сфері суспільного виробництва в державах пострадянського простору домінують кризи недовиробництва. За кордоном мають місце, більшою мірою, кризи перевиробництва, які характеризуються теж відповідними депресивними станами. Так звані провокаційні кризові наслідки конкурентної, міжкланової, міжолігархічної боротьби є важелями чи механізмами підйому якісних та кількісних показників виробництва. Справді, нині не багато вчених досліджували принципів, генетично глибинні витoki їх виникнення. Поки що не багато науковців шукали корінь, з якого такі кризи виникають, і засоби, від яких вони зникають, не даючи підґрунтя виникненню військових конфліктів. Відомо, що в кризових протистояннях особлива вага належить використанню знань у цій сфері. Виявленню напрямів щодо їх застосування і забезпечення ефективності кінцевих результатів, на які впливають не лише закони і закономірності, а й формальні, довільні чинники, в тому числі хитрість, підступність, віроломство тощо. Завдяки їм одні учасники кризи (конфлікту) гинуть, інші на цьому «благодатному» ґрунті успішно розвиваються чи розквітають.

В їх основі лежать кризи взаємовідносин, які, по суті, породжують вищезгаданий багаточисельний, феноменальний перелік різновидів цього негативного явища, яке, між іншим, не загублено в текстах багатьох книг, серед яких і духовно-релігійного спрямування, при тому різного віросповідання. Власне Біблія закликає до віри, любові, взаємоповаги, взаємопрощення. Виконання Заповідей Божих без всякого сумніву можуть сприяти налагодженню взаємовідносин як у міждержавному, так і внутрідержавному середовищі, пом'якшенню «ударів» усіх кризових проявів у всіх сферах суспільного життя. Володимир Кухарський, теолог, кандидат педагогічних

наук, автор книги «Українці, чи богообрані ми?» у своїх статтях: «Авторитетне пророцтво» наголошує «Антихрист прийде з північної країни – Росії», «Нам треба зіткнутися лобами москалів і хохлів...» дає деякі пояснення природи їх виникнення.

Народ України з порозумінням сприймає виклики долі й перейшов на обмежений режим споживання, часткове самозабезпечення потреб і при цьому декларує посилення обороноздатності за рахунок власних заощаджень!

Довідково. Лише за травень місяць поточного року на рахунки Збройних сил України надійшло 125 млн. добровільних пожертв від населення, які надходять систематично. Крім цього, родини учасників бойових дій часто за свої кошти закупають засоби захисту, одяг, взуття, продукти тощо. З нами солідарне міжнародне співтовариство, яке допомагає нашим оборонцям фінансово. Канада подарувала Україні 20 сучасних літаків-перехоплювачів. Європейські держави передали 300 бронезилетів. Цей перелік добрих справ можна було б продовжувати.

Загалом такі кризові явища виникають, як правило, за наявності певних протиріч і суперечностей, тобто наявності двополюсних кризоутворюючих чинників. Наприклад, суперечності між природою і людиною, природою чи державою породжують екологічні кризи, та як наслідок, відповідні їй позитивні чи негативні результати. Конфліктні ситуації системного побутового чи іншого характеру, між чоловіками і жінками можуть впливати на всі сторони суспільного життя і спровокувати певні демографічні зміни. Суперечності між державою та окремими партіями можуть викликати політичні кризи із вищезгаданими наслідками.

Ми представили природу виникнення та наслідки криз взаємовідносин, яка може спричинити збройні конфлікти озлоблених людей, гібридну війну (рис.1).

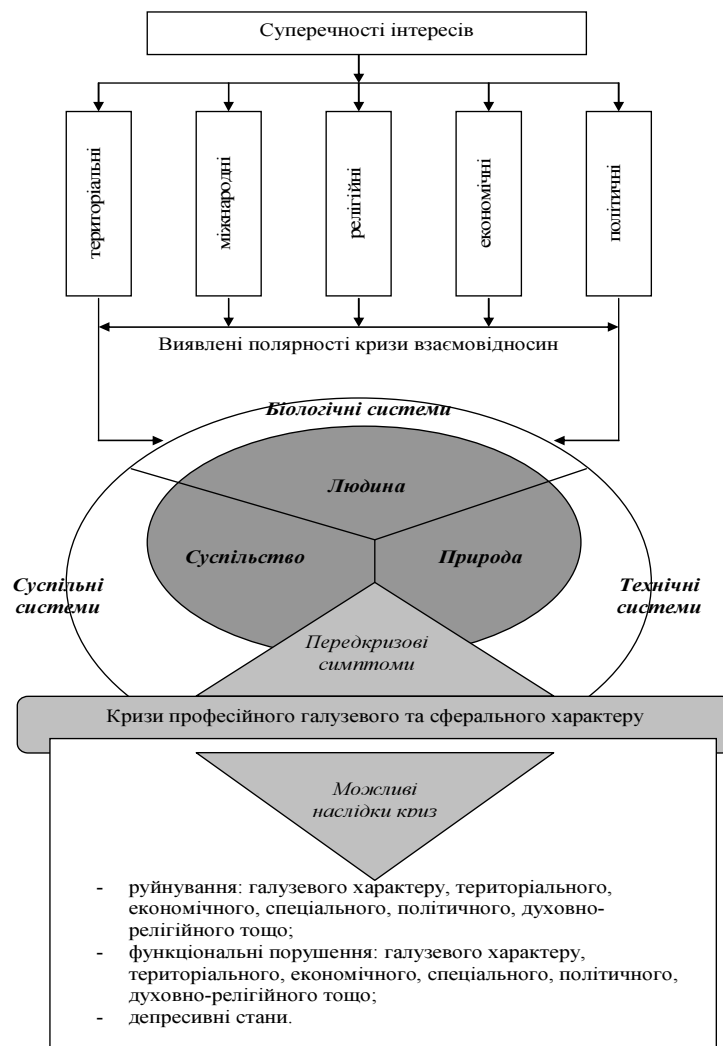

Рисунок 1. Природа виникнення та наслідки криз взаємовідносин, які можуть спричинити збройні конфлікти, гібридні війни

Figure 1. Nature and consequences of the emergence of management relationships that could cause armed conflicts, hybrid war

Погіршення взаємовідносин викликало і викликає наступні негативи цього явища. Живим прикладом у цьому плані виступає знову держава Україна, яка, хоча й стала незалежною, та в результаті дій згаданих деструктивних чинників, розриву взаємозв'язків, маючи за свідченням учених найвищі серед усіх держав посттоталітарного простору потенційні можливості, одразу ж набула значної кількості розмаїтих конфліктів і криз.

Власне небажання розв'язувати насущні кризові проблеми пояснювалися, з одного боку, некомпетентністю, а з іншого, – розчаруванням науковців і практиків від дій заполітизованого керівництва державою, її Верховної Ради, Уряду, які працюють, не маючи стратегічних планів, не будуючи прозорих, зрозумілих для народу перспектив.

Тим часом у сфері світових економічних криз просуваються певні фінансові, монетарні та ін. процеси, як вони ув'язуються зі сферальними українськими

негараздами, які мають конкретні показники: підвищення тарифно-цінової позиції, спаду суспільного виробництва, інфляції, погіршення життєвого рівня. Чи є резерви і потуги в нашій державі для погашення кризових вогнищ, які то тут, то там виникають?

Необхідно сказати, що в Україні існує економічний резерв, який може щонайменше в 2–3 рази збільшити державний бюджет і покращити соціальні стандарти життя й захисту громадян.

Економічний резерв знаходиться не лише у сфері організації ефективного виробництва й реалізації продукції, підвищенні податків на легальну економічну діяльність, а й у сфері руйнування схем, що дозволяють олігархічним угрупованням уникати оподаткування.

Зусиллями ворожої пропаганди в населення України створено уявлення про нібито бідність нашої держави на паливно-енергетичні ресурси.

Довідково. За щорічними даними видобуток енергоносіїв Україна посідає 3–4 місце в Європі після Росії, Норвегії та Англії (90 млн. тонн вугілля, 7 млн. тонн нафти, 20 млрд. куб. м газу додатково доповнюються 40 млрд. куб. м газу, які платить Росія за транзит Українською територією свого газу в Західну Європу). За попередніми даними ця діяльність може дати додаткові надходження до бюджету в сумі близько 30 млрд. грн. Цифра може зрости, якщо впровадити режим економії.

Розкриття афер та махінацій у паливно-енергетичному комплексі могли б забезпечити додаткові надходження до бюджету у межах знову ж таки не менше 30 млрд. грн. Необхідно розвінчати бум про економічно-енергетичну «безвихідність» України. В нашій державі є ще не обраховані (якщо необмежені) запаси сірководню у Чорному морі, що його пропонують учені використовувати як енергоресурс. Необхідно продовжити розробки сланцевого газу. Неefективно використовується торф як органічна сировина для виготовлення спирту і т.п.

Введення податків на надприбутки крупних корпорацій, фізичних осіб, предмети розкоші (наддорогі автомобілі, коштовності, велику і надлишкову нерухомість) теж може збільшити надходження до бюджету.

Довідково. Надприбутки продовжують привласнюватися через відпрацьовані різноманітні тіньові механізми в усіх галузях національного господарства. Найважливішими засобами їх попередження є, наприклад, облік усіх митних платежів, ліквідація контрабанди. За попередніми даними, ліквідація митних «халатностей» за період кримінального правління Януковича могла за найскромнішими розрахунками дати додатково до бюджету 30 млрд. грн.

Дані розрахунки відображають лише умовну картину з можливим збільшенням надходжень до державного бюджету, якими можна не лише пом'якшити кризові удари, а й накопичити ресурси для проведення ефективних реформ.

Зовнішня політика Української держави на даний час знаходиться у стадії формування і полягає у тому, щоб увійти в Європейське співтовариство рівноправним партнером. У глобальних інтеграційних проектах можуть брати участь лише самодостатні, сильні національні економіки, рис яких набуває Україна.

Об'єктивні процеси міждержавної взаємодії можна використовувати в інтересах власного народу, в т.ч. і для попередження гібридних воєн. Саме тому, за нашим переконанням, потрібно категорично очистити територію від бандитів та терористів, укріпити кордони, через які відбувається їх підтримка.

Запропонувати гідну програму конструктивного добросусідства з Росією, розраховану на 5–10 років з одночасно прискореною інтеграцією до ЄС, що може розширити діапазон вигідної співпраці та перелік замовлень на виготовлення високотехнологічної продукції, яку представляється виготовляти на відновлених

підприємствах військово-промислового комплексу, які після розвалу СРСР цілеспрямовано знищувались, ін.

З метою попередження збройних конфліктів, гібридних воєн у нестабільних економічних та політичних умовах обґрунтованою і виправданою є необхідність розроблення і впровадження в усіх секторах суспільства конкретних комплексних заходів, зокрема:

- в ідеологічній сфері посилити виховну роботу як у навчальних закладах, так і безпосередньо на виробництві, долучити до цих процесів політиків, духовенство та громадськість;

- реформувати систему управління, об'єднавши у вирішенні державних проблем у функціях регіонів органи державної влади та органи місцевого самоврядування, таким чином посилити відповідальність за стан справ на місцях;

- змінити Конституцію держави, передбачивши пропорційну участь у роботі законодавчого органу представників усіх верств населення;

- розробити та впровадити як альтернативу федералізації (чи російської закостенілої феодальної губернаторизації) повний регіональний господарський розрахунок, розв'язавши на місцях «руки» підприємцям для впровадження творчої ініціативи;

- розробити та впровадити Економічну Конституцію України, згідно з якою функціонування національної економіки забезпечувало б відповідальне, планово-економічне і фінансове бачення перспектив розвитку конкурентних галузей національної економіки з науково обґрунтованими податковими можливостями регіонів – економічному захисті вітчизняного товаровиробника та соціальному захисті громадян, чесному, вчасному і головне справедливому розподілі й перерозподілі прибутків, сукупного суспільного продукту;

- створити умови і зацікавленості у творчій праці, реалізації обґрунтованої соціальної політики і т.п.

Справді, якщо цього не відбудеться, то воєнний, політичний та економічний кризові бедлами можуть призвести до зневіри, подальшої деградації суспільства, економіки та занепаду держави, чим можуть скористатись агресори для організації гібридної війни й захоплення території. Власне останнє не дуже турбує українську науку, висновками якої, до речі, не дуже цікавляться державні управлінські органи, не дивлячись на те, що у Верховній Раді України проводяться громадські слухання. Як показує досвід, такі заходи проводяться формально і не мають прикладів хоча б якогось реагування на них влади.

Для того, щоб, користуючись виявленими закономірностями у царині криз в умовах глобалізації, забезпечити цілеспрямований вплив на ці процеси в планетарному масштабі, міжнародному співтовариству доцільно вже сьогодні, невідкладно мобілізувати зусилля на вироблення норм взаємовідносин у всіх сферах суспільного співжиття, які б регламентували, з духовних та морально-гуманістичних позицій, міжнародні взаємовідносини і не лише у сфері, наприклад торгівлі, як це має місце між окремими народами сьогодні, а й у релігійно-духовному та інших формах суспільного життя.

Концептуальні засади функціонування згадуваної міжнародної комісії з проблем врегулювання взаємовідносин наведено на рис.2.

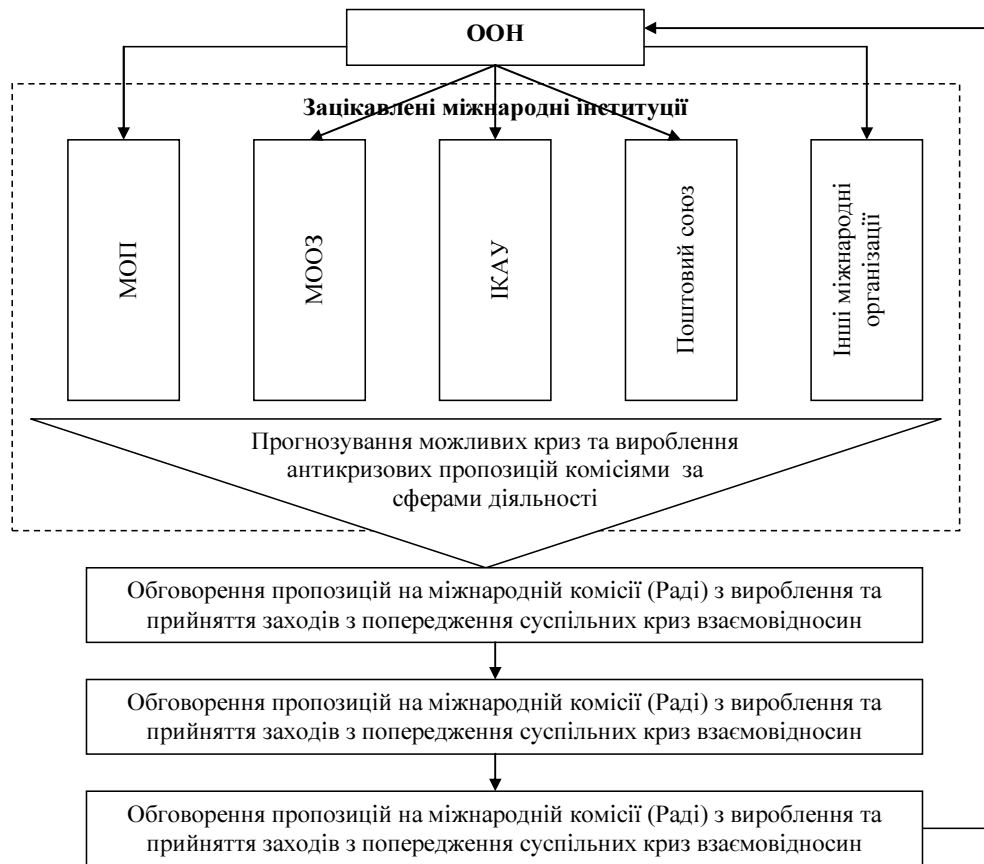

Рисунок 2. Концептуальні засади функціонування міжнародної комісії з проблем врегулювання криз взаємовідносин з метою попередження виникнення воєнних конфліктів (гібридних воєн)

Figure 2. Conceptual foundations of the international committee on problems of relationships crisis management with a view to the military conflicts (hybrid wars) prevention

Визрів час впровадити у життя принцип: «Від налагодження конструктивних взаємовідносин у передкризовому періоді до послідовного й логічного послаблення дії можливих негативних явищ і плавного переведення їх на рейки вдосконалення взаємовідносин і впровадження реформ залежно від сфер суспільної діяльності».

Етапність прогнозування можливих суперечностей та організацію управління кризами взаємовідносин наведено у вигляді схеми (рис.3).

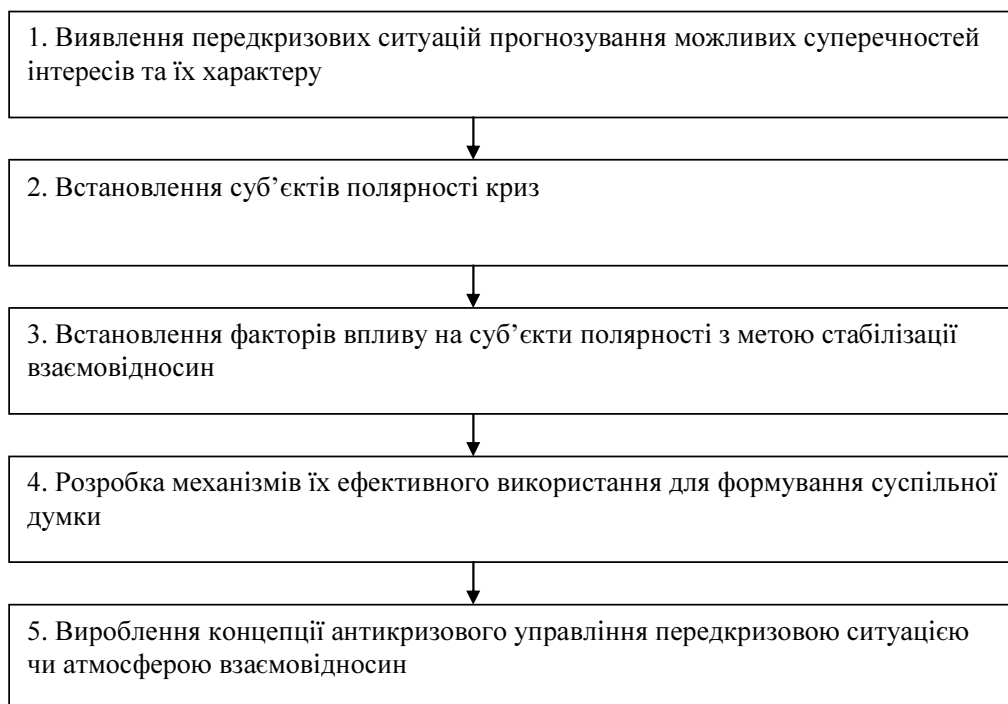

Рисунок 3. Етапність управління кризами взаємовідносин з метою попередження виникнення збройних конфліктів та гібридних воєн

Figure 3. Stages of relationships crisis management with a view to the prevention of armed conflicts and wars hybrid

Висновки. Народна мудрість каже: «Все нове – добре забуте старе». В умовах комунікативного забезпечення настали моменти повною мірою впровадити запропоновані розробки в життя.

Міжнародним інституціям під егідою ООН доцільно було б об'єднатися, створити міжнародну комісію (раду) з цієї проблематики, затвердити положення про її діяльність та приступити до вироблення конкретних організаційних заходів з їх вирішення цивілізованим, мирним шляхом.

Таким чином, усвідомленням населенням штучності будь-якого поділу народу, посиленням ідейно-виховної роботи, впровадженням конституційних, економічних реформ створюються передумови для попередження протистояння, нових кризових процесів та забезпечення стабільного розвитку держави, економіки, політичного спокою в Україні, росту міжнародного авторитету України у світовому співтоваристві, створення сприятливого клімату для залучення у національну економіку зарубіжних інвестицій.

Conclusions. Folk wisdom says, «Everything what is new – well forgotten old». In today's context of providing communication the proposed elaboration seems to be fully implemented in real life.

International institutions under the UN would be appropriate to come together, to create an international commission (Council) on the subject, adopt regulations on its operations and begin to develop specific organizational measures for resolving them in a civilized, peaceful way.

Thus, initial conditions for conflict prevention, crisis new processes and ensuring sustainable development, the economy, political calm in Ukraine, the growth of the international authority of Ukraine in international community, the creating a favorable climate for attracting foreign investment national economy are established by awareness of the

artificiality of any people division, strengthening ideological and educational work, the implementation of constitutional, economic reforms.

Використана література

1. Чернявський, А.Д. Антикризове управління підприємством: навч. посібник [Текст] / А.Д. Чернявський. – К.: МАУП, 2006. – 251 с.
2. Андрушків, Б.М. Економічна та майнова безпека підприємства і підприємництва. Антирейдерство [Текст] / Б.М. Андрушків, Ю.Я. Вовк, Н.Б. Кирич, Л.Я. Малюта, О.Б. Погайдак та ін. – Тернопіль.: ТОВ Терно-граф, 2008. – 424 с.
3. Андрушків, Б.М. Корпоративне управління: навч. посібн. [Текст] / Б.М. Андрушків, С.П. Черничинець. – К.: Кондор, 2011. – 528 с.
4. Василенко, В.О. Антикризове управління підприємством: навч. посібн. [Текст] / В.О. Василенко. – Вид. 2-ге, виправл. і доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 504 с.
5. Ансофф, И. Стратегическое управление [Текст] / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
6. Крутько, В. Введение в менеджмент кризисных ситуаций: практические рекомендации [Текст] / В. Крутько. – Ірпінь.: МЗУУП, 1994. – 52 с.
7. Економічні проблеми ХХІ століття: міжнародний та український виміри; за ред. С.І. Юрія, Є.В. Савельєва. – К.: Знання, 2007. – 595 с.
8. Павлов, И. Поведенческая теория – позитивный подход к исследованию экономической деятельности [Текст] / И. Павлов // Вопросы экономики. – 2008. – №6. – С.64–79.
9. Шиллер, Р. Кризис – это новые возможности для развития финансовых рынков [Текст] / Р. Шиллер // Экономический вестник о вопросах переходной экономики. – 2007. – №16. – С.18.
10. Туган-Барановский, М.Н. Промышленные кризисы. Очерк из социальной истории Англии [Текст] / М.Н. Туган-Барановский. – К.: Наукова думка, 2004. – 368 с.
11. Шумпетер, Й. Теория экономического развития [Текст] / Й. Шумпетер. – М.: Прогресс, 1982. – 455 с.
12. Каганець, І.В. Арійський стандарт [Текст] / І.В. Каганець. – Тернопіль.: Мандрівець, 2014. – 624 с.
13. Піддубний, С.П. Код України- Руси [Текст] / С.П. Піддубний. – 2-ге вид., доповн. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 304 с.

Отримано 6.11.2014